СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРҐАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРҐАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XLIII. Ч. 32. Джерзи Сіти, Н. Дж., пятниця, 8 лютого, 1935.

VOL. XLIII. No. 32. Jersey City, N. J., Friday, February 8, 1935. THREE CENTS.

АМЕРИКА ЗМЕНШУЄ ПРЕДСТАВНИЦТВО В РОСІЇ

ВАШИНҐТОН. — Секретар стейту Гол заявив, що американський уряд постановив зменшити дипльоматичну й конзулярну службу в Росії.

Мається знести передовсім уряд ґенерального консуля в Москві та відкликати морських і повітряних аташе з амбасади. Америка відай не буде теж ставити нового будинку для своєї амбасади в Москві.

Ці зарядження стоять у звязку з недавнім зірванням переговорів між американським і большевицьким урядом за сплату довгів і претенсій Америки до Росії.

ВЕЛИКІ ЗАКОНОДАТНІ ПРИГОТУВАННЯ ДО ВІЙНИ.

ВАШИНҐТОН. — У сенаті внесено 7 законопроєктів, що відносяться до прав уряду на випадок війни.

Проєкти надають урядови широкі права мобілізувати людей і багатства для воєнних цілей. Є там постанови не тільки про те, як мається мобілізувати жовнірів до активної служби, але як мається мобілізувати промисли, без яких війна не може бути ведена, ба навіть торговлю; один проєкт має на цілі надати урядови право нормувати, як йому хочеться, ціни на всі товари.

ЩЕ БОРОТЬБА ЗА АВТОМОБІЛЬНИЙ КОДЕКС.

ВАШИНҐТОН. — У відповідь на виступ президента Рузвелта проти Американської Федерації Праці Чарлтон Оґберн, адвокат Американської Федерації Праці, подав публичну заяву, що Автомобільна Робітнича Рада, заряджуючи вибори представників цього промислу, не поступила згідно з законом, і тому вибори неважні.

Оґберн каже, що вибори нарушують постанову 7А закона про відбудову краю, бо на виборчім бальоті не було місця на те, щоб робітники могли голосувати на таку орґанізацію чи представників, які їм подобаються. Рівночасно він закидує, що вибори відбувались у фабриках, де підприємці можуть уже своєю приявністю натискати на робітників голосувати проти своєї волі й інтересів.

ЗА 5 ХВИЛИН ПОТВЕРДИЛИ 8 ТРАКТАТІВ.

ВАШИНҐТОН. — У середу сенат потвердив за 5 хвилин трактати про видачу злочинців між Америкою та Болгарією, Естонією, Швайцарією, Латвією й Сан Маріно та трактати про звільнення від військової служби між Америкою й Альбанією та Швецією.

ПОПУЛЯРНІСТЬ ҐУЇ ЛОНҐА ПОЗА ЛУІЗІЯНОЮ.

АТЛАНТА (Джорджія). — Вислухавши промови сенатора Ґуї Лонґа, палата послів стейту Джорджія вислала до президента Рузвелта запрошення приїхати до цієї леґіслятури та виголосити там промову, в якій хоче справі. Рівночасно внескодавці вислали до президента Рузвелта перепросини за те, що вони дали були таке запрошення Ґуї Лонґови, „найбільшому демаґогови всіх часів".

Якісь прихильники сенатора Лонґа почали теж аґітацію в леґіслятурі стейту Алябама, щоб запросити сенатора Лонґа на промову в леґіслятурі цього стейту, як це зроблено в Джорджії. На це посол Овенс вніс у леґіслятурі внесок, щоб сенатора Ґуї Лонґа запросити на промову дня 19-го березня, бо, мовляв, того дня до столиці стейту приїжджає цирк, а стейтова леґіслятура буде занята нарадами й не буде могти бачити цирку; отже промова сенатора Лонґа має заступити послам циркове представлення. Як у леґіслятурі прочитано цей внесок, посли закричали: „Ми його не хочемо!"

ВИПРАВА БЕРДА РУШАЄ ДОМІВ.

З ПАРОХОДА „ДЖЕЙКОБ РУПЕРТ". — У середу, пів до 3-тої години зполудня, виправа адмірала Берда до північного бігуна вирушила з поворотом домів.

Попереду парохода „Джейкоб Руперт", на котрім їде адмірал, пливе баркантина „Бер оф Овкленд", показуючи великому кораблеви дорогу. Кораблі мають іще вступити на короткий час на „Дискавері Інлет", щоб забрати живих пінґвінів, і потім їдуть просто домів. Перед виправою стоїть іще небезпечна дорога між ледами, серед небезпечних морських бур, але всі вже чуються гейби дома.

Місто Ню Йорк уже приготовляється приняти офіціяльно виправу.

З ПРОЦЕСУ ГАВПТМАНА.

ФЛЕМИНҐТОН. — Адвокати оборони Гавптмана покликали як нового свідка д-ра Ерастуса Міда Гудсона, нюйорського лікаря, котрого вони представили за одного з найбільших знавців відтисків пальців. Цей розповів присяжним суддям, що він відкрив на драбині, котрої, як каже поліція, викрадачі дитини Линдберґа вживали, щоб дістатися до хати, коло 500 ріжних відтисків пальців, але між ними не знайшов відтисків пальців Гавптмана. Свідок заявив, що Гавптман був би певно лишив такі відтиски, якби він мав драбину в своїх руках, хіба що він уживав би рукавичок увесь час.

Прокураторія пробувала ослабити зізнання інших свідків, головно приятельки Гавптмана, пані Ґерти Ґенкел, але більшого успіху не мала.

АМЕРИКА МАЛА БИ ПЛАТИТИ КОШТИ ПОДОРОЖІ ДОМІВ.

ВАШИНҐТОН. — Конґресмен Дикстейт вніс у конґресі проєкт закона, що американський уряд має платити кошти подорожі домів для тих чужинців, котрих він відсилає до їх рідного краю, бо вони тут не мають з чого жити.

Конґресмен обчисляє, що уряд тепер дає допомогу 2 міліонам осіб, що не є американськими горожанами.

БОЛЬШЕВИЦЬКІ „СРІБНЯКИ" НА РЕВОЛЮЦІЮ В ЕСПАНІЇ.

Большевицькі робітники й орґанізації зібрали півтора міліона пезетів (350 тисяч рублів золотом) для еспанських робітників, що брали участь в останніх заворушеннях в Еспанії. Гроші передали еспанській секції „Мопр"-у.

ГОЛОД НА КРИМІ.

Як повідомляють з Москви, на Кримі панує голод, не менший як у 1921 р. В районі Евпаторії, де знаходяться жидівські колхози, і на південному побережі, де мешкають Татари, голод десяткує мешканців. Уряд забрав продукти, що творять основу істнування місцевого населення, як бавовну, виноград, овочі і т. п., а не дав у заміну збіжа та інших потрібних річей.

ІЗ ЗАЗДРОСТИ.

На стації в Підшумлянцях, пов. Рогатин, підійшла до управителя дібр Б. Ґрабовського, що чекав на потяг зі знайомою вчителькою, його жінка й обляла йому лице сільним квасом. Причиною була заздрість. Ґрабовська жила зле з чоловіком і підозрівала його в зраді. Ґрабовському грозить утрата зору.

СМЕРТЬ НА ДАХУ ВАҐОНУ.

На залізничому шляху між Бродами і перестанком Пониковиці знайшли трупа Івана Колтуна з Задвіря. Слідство виявило, що Колтун їхав без білету, а побачивши залізничого ревідента, втік на дах ваґону. Саме тоді поїзд наближався до мосту вузькоторової залізнички, положеної понад шляхом звичайної залізниці. Колтун ударився головою до моста і згинув на місці.

ТРАҐЕДІЯ РОСІЙСЬКОГО ЕМІҐРАНТА.

В аптиці суспільної обезпечальні при вул. Татарській у Львові був занятий Росіянин Микола Попов, родом знад Волги, що в день працював дуже солідно, а вечорами волочився по шинках, пропиваючи все, що заробляв. Раз у ночі він забавлявся в однім шинку при вул. Городецькій зі шофером Волод. Бобелею і мулярем Вас. Міщишином. Посперечавшися на тему якоїсь пісоньки, він ударив Міщишина в лице, а тоді оба Львовяни побили Попова до крови. Обох завадіяків арештовано, а Попов вернувся до свого мешкання при вул. Зиґмунтовській і тут отруївся ціянкалієм. Залишив лист до жінки, з якою не жив. Доходження виказали, що жінка покинула Попова тому три роки і забрала з собою дитину. Згодом вийшла замуж за іншого. Попов, не можучи забути жінки, ропився і, попавши в духову депресію, скінчив самогубством.

ЦІКАВИЙ ІСТОРИЧНИЙ ДОКУМЕНТ.

Будапештенський часопис „Нейшава" подає, що бувший австрійський урядник Беля Гамер зложив до музею дуже цікавий документ. Є це стежний лист, що його видала 6-го вересня 1916 р. будапештенська військова команда в справі арештування Масарика і Бенеша.

ДУХОБОРСЬКИЙ ПРОВІДНИК ЗАСУДЖЕНИЙ НА ВЯЗНИЦЮ.

Поліційний суд у Вінніпеґу засудив на два місяці вязниці без заміни на ґрошеву кару провідника канадської секти російських духоборів, Петра Веригіна, за побиття свойого приватного перекладника, Фріца Аметера. До бійки дійшло зприводу особистих непорозумінь між обома. Веригін вніс відклик до вищого суду.

НІКОЛАЄВ СИН ЦАРСЬКОГО ҐЕНЕРАЛА.

Один естонський часопис повідомляє, що Ніколаєв, убивник ленінґрадського комісаря Кірова, є сином колишнього царського ґенерала, який перед війною жив в естонському місті Нарві. Після жовтневої революції в 1917 р. ґен. Ніколаєв перейшов до большевиків, але коли війська ґен. Юденіча заняли місто Ямбурґ, куди перенісся був ґен. Ніколаєв, його розстріляли. Син Ніколаєва знайшовся теж у большевицькому таборі, де дослужився швидко високого становища.

СКАЖЕНИЙ КІТ.

Скажений кіт покусав 40-літнього купця Лейзора Ґольдберґа в Люблині. Коли купець увійшов рано до свого склепу, кіт кинувся на нього, відгриз йому кусник носа і подрапав ціле лице. Його відставили до шпиталю.

ПОВОРОТ РОБІТНИКІВ ІЗ ФРАНЦІЇ.

Польська еміґраційна влада обчислила, що в 1934 р. покинули Францію і вернулись до Польщі коло 11 тисяч робітників. Більшість з них була занята в копальнях. В найближчому часі приїдуть із Франції нові партії звільнених робітників.

ЗАМІСЦЬ ШКОЛИ АРЕШТ.

Громадська рада в Турці, пов. Млава, приняла рішення, щоб за суму 2,000 зл., призначену в буджеті на будову школи, закупити дім на арешт. На їх думку, арешт у нинішніх часах потрібніший у громаді ніж школа.

СМЕРТЬ БАНДИТА.

У вязничному шпиталі в Ряшеві помер голосний бандит Стан. Мачуґа наслідком пострілової рани, одержаної в часі утечі. Тим способом смертний присуд, виданий на бандита, стався безпредметовим.

САМОГУБСТВО ВЛОМНИКА В СУДІ.

В окружнім суді в Хожові вломник Бернард Лівоцк підчас перслухання у слідчого судді нечайно виняв ніж і встромив собі його у груди. Вломника в безнадійному стані перевезли до шпиталю.

ВБИВСТВО ЗА 20 ЗЛОТИХ.

На дорозі в Бабинцях (пов. Станиславів) Іван Томчук убив залізною палицею Степана Михалюка за те, що не хотів йому віддати позичених 20 злотих.

БОЛЬШЕВИКИ ВАЛЯТЬ БУДИНОК, ЩОБИ ПОСТАВИТИ ПАМЯТНИК.

Як повідомляє советська преса, советський уряд рішив поставити великий памятник Кірову в Ленінграді. Памятник має своїми розмірами перевищити навіть Америку. Висунено два проєкти: збурити мармурову палату на Марсовому полі або монументальний будинок бувшого головного штабу царської армії, щоб дістати відповідну площу під будову памятника.

ВРОДИЛА ДЕВЯТЕРО ДІТЕЙ ЗА 18 МІСЯЦІВ.

В містечку Броквил в Онтеріо віднайдено шпитальні записки зперед сто літ, у яких згадується про паню Дювал з округи Виліямсбурґ, що за 18 місяців вродила була девятеро дітей. Спершу вродила вона нараз чотири дівчинки, яких нащадки живуть іще й до цього часу в ріжних частях Онтеріо. Півтора року пізніще вона вродила нараз пятернята. Пятернята всі були хлопчики. Один з них помер скоро по народженню.

ЩУРІ І МИШІ ЗААТАКУВАЛИ МІСТО.

Советська преса повідомляє, що місто Дніпропетровськ (Катеринослав) навістила страшна язва мишей і щурів, які нищать усі харчеві засоби. Наслідком того в ночі місто виглядає неначе ілюміноване. Всі харчеві крамниці і маґазини є цілу ніч освітлені. Якби на хвилину лишити їх у темноті, з харчів не лишилосяб сліду. Преса з того приводу нарікає, що советська влада не робить нічого, щоб охоронити населення перед тою язвою.

ПОМИЛУВАННЯ ЖІНКИ ВБИВНИЦІ.

Анґлійський уряд помилував 24-літню покоївку Лідію Бінкс, що разом з коханком вбила свою 3-тижневу дитину. Кару смерти замінено їй на досмертну тюрму. Злагіднення кари спричинив факт, що недавне повішення засудженої жінки викликало в публичній опінії Анґлії неґодування.

КАРАЮТЬ ПЯНИЦЬ В ІСЛЯНДІЇ.

Ісляндська влада ухвалила важну постанову, щоби поборювати дуже поширене пянство на острові Ісляндії. Відтепер поліція на всьому острові буде накладати грошеву кару на тих мужчин і жінок, яких стріне пяних на вулиці та в прилюдних льокалях. Гроші з тих кар ітимуть на підмогу старих і хорих учених. Так не один пяниця після одної пяницької ночі могтиме сказати, що причинився так для піддержки науки.

ЗЛОДІЇ В РОЛІ УРЯДНИКІВ.

До мешкання варшавського купця Ґудґелда зголосилися два пани, які представилися як урядники будівельного уряду. Негайно забралися до діла. Вони зробили поміри, мірили, записували, а потім відійшли. Щойно коли „будівельні урядники" відійшли і по них слід загинув, Ґудґелд завважив, що йому вкрали 345 зл. і біжутерію.

БЕЛЬҐІЯ ДАЛІ ВІДМОВЛЯЄТЬСЯ ВИЗНАТИ СОВЕТИ

БРІСЕЛЬ (Бельґія). — Соціялісти поставили в парляменті внесення в справі навязання дипльоматичних зносин з СССР. Було 73 голосів за навязання зносин, а 87 голосів заявилися за продовження дотеперішньої політики уряду, себто за дальше здержання Бельґії від зносин з Советами.

ПОЛЬСЬКІ КОЛЬОНІСТИ ПОКИДАЮТЬ УКРАЇНСЬКУ ЗЕМЛЮ.

ЛЬВІВ. — „Пяст", часопис польської „людової" партії, пише таке:

„Від 1920 р. хвиля наших селян плила з заходу на схід. Вони осідали на наділах двірської землі. Здавалося, що це явище природне, дотого згідне з державними інтересами. Тимчасом ми тепер є свідками відворотного процесу. Селяни вертаються зі сходу на захід, де за варстат праці на ріллі дуже трудно. Свідчать про це факти з підгаєцького повіту. В 1920 р. наплили до цього повіту 4,850 осіб з заходу, що дає близько 1,000 родин. В останніх роках вернулися назад 1,200 родин. Відпродано Українцям 1,713 морґів землі. Ті цифри говорять дуже багато. В інших повітах діється тесаме, а може ще гірше".

ХОТЯТЬ ЗАГАРБАТИ ПОЧАЇВСЬКУ ЛАВРУ В СВОЇ РУКИ.

ВАРШАВА (Польща). — Римо-католицькі польські епископи луцький, підляський, пинський і виленський знову звернулися з домаганням до найвищого адміністраційного трибуналу у Варшаві, щоби відібрати православні церкви і маєтки та передати їх римо-католицьким епископствам. Своє домагання узасаднюють біскупи тим, що ці церкви і маєтки були колись римо-католицькі й греко-католицькі. Тих церков і маєтків, до яких вони зголошують свої претенсії, є коло 700. Між ними є також славний лювасиліянський монастир Почаївська Лавра.

ЛЬВІВ. — Подаючи вістку про зголошені претенсії польського католицького епископату до православних церков і маєтків, пише „Батьківщина" таке:

„Православні Українці на Волині, Поліссю і Підляшу були греко-католиками (уніятами). Щойно під натиском російської царської влади перейшли в 19 ст. на православя. Тому до бувших греко-кат. церков і маєтків моглаб мати претенсії хіба греко-католицька церква, а не римо-католицькі біскупи. Але греко-кат. церква таких претенсій не має".

ЗА НЕЛЕҐАЛЬНУ ЛІТЕРАТУРУ.

ЛЬВІВ. — За поширення нелеґальної літератури і приналежність до ОУН засудив польський суд Василя Сидора з Сокаля на 4 роки, а Володима Василевського з Горбкова на 3 роки вязниці.

„ЗАПОРОЖЕЦЬ ЗА ДУНАЄМ" У ПАРИЖІ.

ПАРИЖ. — Офінор подає, що Комітет Дружби Народів України, Кавказу та Туркестану виставить у лютім українську оперету „Запорожець за Дунаєм". Отсе вже втретє являється та опера перед париською публикою. Перший раз виставлено її у 80 роках минулого століття українською трупою, завезеною до Парижа зручним імпресарієм. Виставляли її з великим успіхом в театрі Шан-з-Елізе. Та потім піднято проти цеї вистави брудну кампанію при допомозі російської амбасади. Вдруге виставлено ту оперету в 1930 р.

ЧИ НЕ „ЖАРТИ" ФРАНЦУСЬКИХ УЧЕНИХ ПРО УКРАЇНУ І ГРУЗІЄЮ?

ПАРИЖ. — Офінор критикує останнє видання (1934) Дипльоматичного Словника, який має світове розповсюднення. Під словом „Україна" читаємо в словнику, що вона називається Українська Соціялістична Республика, яка відділилася від Росії 9 липня 1917 р. і проголосила себе незалежною 14 грудня 1917 р. Потім наступає основна стаття про Українську Народню Республику (У.Н.Р.), яка спростовує вище наведені дати і читач сам мусить розбирaратися, яка саме Україна існує в дійсности. Але ще гірше вийшло з Грузією, яка зветься по французьки „Жоржі" (Джорджія), а таксамо називається теж один зі стейтів Злучених Держав. В словнику описано ґеоґрафію й економію американського стейту як історію кавкаської Грузії. Коли так, то чи дивуватися, що в 1919 р. Найвища Рада на внесення Ллойда Джорджа мала дебатувати, чи може „ґенерал Харків" бути визнаний диктатором України!

КАТОЛИКИ І ПАТРІЮТИ.

САРБРІКЕН (Сарщина). — Високий католицький достойник з Сари вияснює висліди голосування в Сарщині ось як:

Часописи заповідали, що лише католики Сарщини рішать про долю того краю. Були здогади, що супроти неприхильного становища гітлеризму до католицької церкви і підпирання ним поганства католики будуть голосувати за дотеперішній стан Сари. Таке твердження свідчить про незнання душі католика, сина своєї батьківщини. Католики мали до вибору: поворот до матерньої краю, або дальшу розлуку з ним. Гітлер стояв на другім пляні; рішала німецька батьківщина. Тому католицьке духовенство в Сарі, таке саме патріотичне як в інших краях, само голосувало і вірним казало голосувати за поворот до батьківщини. Ми щасливі, що сповнили наш патріотичний обовязок. Можливо, що в нагороду за патріотизм стрінуть нас переслідування за вірність католицизмови. Та ми готові на всякі жертви.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:
Поодиноке число три центи.
На рік $6.00
На пів року $3.25
На три місяці $1.75
Число з пятниці (з англійською частю):
На рік $ 2.00
На пів року $ 1.25
В Джерзи Сіті і Заграницею:
На рік $9.00
На пів року $4.75
На три місяці $2.50

SUBSCRIPTION RATES:
Three cents a copy
One year $6.00
Six months $3.25
Three months $1.75
Friday's issue (with Ukrainian Weekly):
One year $ 2.00
Six months $ 1.25
Foreign and Jersey City Rates:
One year $9.00
Six months $4.75
Three months $2.50

За оголошення редакція не відповідає.

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

З Канади належить посилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союза: BErgen 4-1016.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

„ЗДРАВСТВУЙТЕ!"

Бувало колись казали в краю: Нема дурних; виїхали до Америки! Поминаючи це, чи взагалі є яка правда в тій жартовливій поговірці, то правдою є те, що є багато таких, що думають, що коли дурення не дописує в краю, то треба виїхати... до Америки. Головно коли йде про якусь політичну чи церковну баламуту. Те останнє привело до Америки й москвофільського лідера з Закарпаття: о. д-ра Стефана А. Фенцика.

До свого приїзду держався він у краю в політиці засади: на село людей дурити. Та села тепер у нашім ріднім краю, отже й на Закарпаттю, помудріли, просвітилися, національно освідомились. І тому д-рам Фенцикам прийшов там у краю заслужений кінець. І він покинув свою групу, свою газету і свою тамошню акцію та почимчикав до Америки. Ще він сюди не доїхав, а вже газета його розлетілась, партія розсварилась, а москвофільські зїзди перемінились у зїзди громил, що навіть болить Чехів-москвофілів та їхні москвофільські газети. Та це все не перешкаджає, щоби в Америці не уходив о. Фенцик за великого діяча, малощо не „русского" героя. А це не так важко зробити, бо щодо національної свідомости наші підкарпатські браття в Америці, хоч мешкають по містах і осередках освіти, остались далеко позаду освіти і національного освідомлення від тих їх братів-селян, що живуть тепер по тих селах, з яких вони вийшли. Це можуть завдячити своїм провідникам — священикам.

Д-р Фенцик дає в Америці „лекції о старокраевім положенії", з тим, що його девізою є: „все за національную русскую свободу і за привілігії восточной церкви". Своє „посланіе" видав він англійською мовою як "Greetings", і „русскою" мовою, писаною латинськими буквами, як "Zdravstvujte". В нім виложив він своє політично-національне „вірую", в якім як священик напав на другого священика, о. д-ра Августина Волошина, одного з найбільших народних діячів і філянтропів Закарпаття, за те, що цей називає себе „Українцем" і проповідує, що закарпатські браття є Українцями. Далі заповідає о. Фенцик, що він є „русский", що наша культура є „русска" і мусить такою остатись, а українство — це німецький винахід. Оте саме проповідував він на Закарпаттю, на рідній землі. І з тим усім там соромно провалився. Тепер шукає щастя... в Америці.

Коли ми про цю справу заговорили на тім місці, то не тому, щоб о. Фенцик був якоюсь загрозою для нашої справи в Америці. Зробили ми це тому, щоб наші люди, а зокрема наша молодь, знали, як почують про ті розреклямовані лекції о. Фенцика, що це за наука, з якою він приїхав баламутити тут наших братів із Закарпаття.

О. Сновида.

КУДИ ЙДЕ КОМПАРТІЯ?

Куди йде комуністична партія в Росії? — ось питання, що виринуло по вбивстві Кірова.

Дуже часто порівнюють російську революцію до французької, а большевиків — до якобінів. Порівнання поверховне й абсурдне.

Французька революція змагала до: знищення привілеїв шляхти, священства, до розділу маєтків аристократії між масу „третього стану", і взагалі до запровадження держави, деб головну ролю в політиці грав отой „третій стан": буржуазія і селянство.

Коли на шляху до здійснення цеї програми став король і аристократія, їх післали на шафот; коли на дорозі до здійснення цеї програми стали помірковані партії (жірондисти й інші), їх теж післали на шафот. Колиж проти терору якобінів повстали деякі з самих якобінів, як Дантон, то й вони помандрували під ніж. Але це було коли? Коли ціла Европа обєднано йшла на републику, щоб задушити її і посадити на трон Бурбонів та привести назад шляхту. Це було в той час, коли тому зовнішньому ворогови помагала конспірація ворогів революції в самій Франції, коли послаблення системи терору грозило самій справі революції. Тоді партія якобінів консеквентно йшла до своєї мети, здійснюючи послідовно свою програму, усуваючи на бік усіх, хто тому противився. І що тоді коли цілі революції осягнено, коли наступ Европи відбито, отже коли терор став непотрібний, самі якобіни усунули від влади маняка, якому хотілося рубати голови далі, — Робеспєра.

Якже інакше стоїть справа з компартією! Терор там панує ще тоді, коли навіть така марна інтервенція Европи, як у 1918—19 рр., давно скінчилася; коли уряд революції позаключував пакти неагресії з усіма сусідами і великими державами Европи. В імя чогож цей терор партія провадить? Може в імя своєї програми. Але якаж ця програма? В тім то й річ, що у відрідженню від якобінів большевики, а особливо Сталін, **ніякої точно означеної політики не провадять.** Навпаки, диктатор безнастанно міняє курс своєї політики.

Щодо робітництва. Ще недавно карткова система виживлення населення означала найвище „досягнення революції", а опозиція, що думала інакше, йшла на Сибір і Соловки. Тепер з одного дня на другий карткову систему на хліб касують, відповідний „указ" про це розхвалюють як найвище досягнення революції, а хто думає інакше, йде на Соловки, Сибір і т. п.

Таксамо щодо селянства. Ще в 1924 р. Сталін усім вияснював, що колективізація мусить іти поволі, що за одним махом її не зробити; пізніше перестерігав „головотяпів", що кавалерійським темпом тут хочуть ділати лише тумани, яких, як „ухилістів", треба поставити під стіну. І, нагло, ту саму колективізацію на велику скалю, яку в 1924 році захвалювали якраз Каменев і Зіновєв, проголошують останнім словом правдиво комуністичної політики, а її ініціятори мандрують на Сибір.

Таксамо з тезою про „революцію в одній країні" (себто в СССР). Опозиція кілька літ тому твердила, що така революція можлива. Сталін, — що ні, що без революції світової, а бодай в Европі, в Росії вона не втримається. А звідси випроваджувано й агресивну політику Комінтерну.

Тоді того, хто думав не так, як Сталін, засилали дуже далеко. Тепер нагло Сталін „проврів", і рішив, що дійсно революція в одній країні можлива, а тому, поломивши зуби на Европі, заключаймо пакти з Европою, а комінтерн хай сидить тихо!... І знову: хто не пристосувався до чергової думки Сталіна, йшов на Соловки і Сахалін. Чи це все значить, що диктатор і його кліка держаться якоїсь одної лінії в політиці, поборюючи її противників? Нічого подібного! **Партія давно стратила всяку ідею і всяку політику.** Вона міняє її що року, що півроку. **Партії взагалі вже нема; є кліка,** якої єдиною метою є **удержатися при владі.** Звідси всі зигзаки совєтської політики, звідси абсурдність її системи терору, звідси безвиглядність совєтського режиму. Тому і **не може він опертися на ніякій, хоч якій вузькій, групі людей, звязаних якоюсь ідеєю.** Він завис у порожнечі зі своєю бюрократією і придворною клікою. Звідси його безглуздий шал, що нагадує шал самодержання перед упадком. Ось що відслонив нам стріл Кірова і ось що треба нам мати на увазі. Бо хвилина для ділання може надійти скорше, ніж ми навіть сподіваємося.

ЩО РОЗКАЗАВ ПОСТИШЕВ НА ЗЇЗДІ КИЇВСЬКИХ СОВЄТІВ.

На зїзді київських совєтів мав московський диктатор на Україні, Постишев, велику промову московською мовою про успіхи і досягнення України за останні чотири роки. Ми подаємо деякі місця з тої промови в перекладі, а деякі в скороченому переповідженні, бо нам цікаво довідатись, якими то успіхами хвалився Постишев. Звичайну большевицьку фразеольогію пропускаємо.

„У всіх кругах робітників совєтського Союза надзвичайно виросло чувство гордости за свою вітчину, розрослася свідомість того, що вони є горожанами великої могутньої соціялістичної держави, з якою міцно рахуються в цілому світі".

Що большевики на кождому кроці відступають, це в Постишева також виходить як перемога.

„Гігантсько розрослися значіння і питомий тягар СССР на міжнародній арені. Наша держава стала могутньою світовою державою. Все міцніше звучить її голос, що висказує однодушну волю 170-мільйонового народу до мира. Він підсилюється готовістю на всякі несподіванки.

„У минулих роках наші вороги нераз пробували організувати розрив України з Союзом, щоб накинути на шию українських робітників ярмо поміщицької капіталістичної експльоатації та перемінити Україну в терен нових інтервенцій проти СССР".

Чи це так не є лише в уяві Постишева?

„1933 рік став роком погрому націоналістичних, петлюрівських і інших клясово-ворожих елементів, що засіли на ріжних участках соціялістичного будівництва. В 1933 р. ми, говорячи виразно, наступили тяжкою ногою пролетарської диктатури на осине гніздо націоналістичної конрреволюції. Цеж ясно, що в моменті знищення основної маси ворогів якась їх часть успіла позалазити в темні кутки. 1934 рік став роком розкриття добре законспірованих і замаскованих націоналістів і троцькістів, роком добиття останків розбитого клясового ворога.

„В 1933 році Україна зліквідувала прорив у сільському господарстві. Та проте скількість скоту на Україні далі зменшувалась. Цукровий бурак остались і надалі відстаючим участком сільського господарства України. Північна частина Одещини, Старобільщина і багато інших районів України кранйо відставали. А 1934 рік був роком закріплення успіхів 1933 року".

Отже виходить, що закріплення того, що вище сказано, не успіхи, а відставання.

Дальше подає Постишев дані про успіхи металюргії та вуглепромисловости, комунального будівництва, машинобудівництва, та інших галузей господарства. З них деякі поповнили та переповнили, а деякі то й не виповнили встановленої Москвою плян продукції. У мин. роках вложено в харчову та легку промисловість великі капітали, але проте пряців їх дає багато до побажання. Питання якости і вартости продукції ще не розвязано зовсім. Далі, обговорюючи те, що набудуче мусить робити індустрія, звертає він головну увагу на харчову промисловість, на яку в першу чергу повинні звернути увагу партійні, професійні і комсомольські організації України. Отже виходить, що з тою справою на Україні не все в порядку.

Переходячи до успіхів у ділянці сільського господарства, Постишев зазначує, що 1934 рік під оглядом метеорольогічним не був особливо сприятливий. А це тому, щоб оправдати свої пізніші слова, що Україна в тій области не осягнула багато успіхів. А успіхи ті є, що Україна пізнала, що мусить конечно повищити свою агротехніку. Це зветься в Постишева переломом.

Під культурним оглядом пройшла на Україні чистка фронту від націоналістів і осталого з ними в звязку бльоку троцькістів. Їх позбулися в 1933 р.

„Останки контрреволюційного бльоку націоналістів і троцькістів, вигнані в 1933 р. з теоретичного і культурного фронту, з колхозів, машинотракторних стацій і совхозів, спробували остановитися на нових місцях та окопатися в університетах у Києві та Харкові, у видавництві совєтської української енциклопедії, в луганському інституті народньої освіти та в низці інших інституцій. Ми розгромили в 1933 році націоналістичну контрреволюцію, всіх тих Чичкевичів, Слипанських, Романюків, Ерстенюків, Баданів. У 1934 році ми нанесли основний удар останкам бльоків троцькістів та націоналістів, Винокурам, Наумовим, Бервицьким і т. д. Боротьба з останками контрреволюційного бльоку націоналістів і троцькістів виявила, що в деяких партійних організаціях ще є ліберальні гнилі елементи, які закривали троцькістів і націоналістів та їм помагали".

Дальше Постишев сказав, що на Україні є 146,600 учителів нижчих і середніх шкіл, з чого 35,000 партійців та комсомольців. У вищих школах 60% усіх учеників Українці, а в техніках є Українців аж 70%. Переходячи до музики, кіна і театру, каже Постишев: „Коли на тих участках сиділи націоналісти, то вони самозрозуміло всякими способами спинювали зріст совєтських українських кадр. Чи міг би пр. Курбас стерпіти на сцені „Березілю" Корнійчука, Кочерґу або Микитенка? Йому давай Куліша, Остапа Вишню і тим подібних націоналістів, контрреволюціонерів, яких він міг використати менше як драматургів, зате більше як ворогів совєтської України. Зараз, як ми вигнали і розгромили націоналістів, продвинулися вперед і бистро ростуть совєтські кадри на тих участках".

Щодо музичного життя України, то Постишев каже, що одним із серіозних осягів є те, що на Україні почали збирати народні пісні, чого зовсім свідомо не робилось, коли там сиділи націоналісти та наємні агенти капіталістів і поміщиків.

Вичисливши всі ті успіхи, питає Постишев: „Щож варта в обличі всіх тих досягів вимачання контрреволюційних націоналістичних пявок на тему, що після розгрому націоналізму заглухла й українська культура? То вони, українські і руські націоналісти до спілки з европейським фашизмом пробували перепинити розвій української совєтської культури".

Боротьба ще не закінчена. Тепер, каже Постишев, треба звернути увагу на роботу серед молоді. „Боротьба за душу молоді є гаслом клясового ворога".

Як видно, то дотеперішнє виховання не дало бажаних успіхів, бо молодь, замісць у таборі інтернаціоналістів московського покрою, опинилася в таборі націоналізму.

Ще висловивши славословіє партії, Сталінови і цілій низці катів України, закінчив Постишев свою промову під гучні оплески присутніх. Хай би були не оплескували, то побачилиб шляхи на Сибір або на Соловки.

Всюди націоналісти, всюди жовтоблакитники. Вони були головною темою промови Постишева, а не успіхи України на господарській ділянці, бо при кожній ділянці згадувалось про них як про шкідників. Чи це не говорить багато всім тим, що не знають дійсного життя на Україні? Чи це не промовляє за те, що українська нація, хоч уже її стільки разів розторощувала Москва, живе і буде жити? Бож звідки бралисяб ті всі націоналісти, на яких вічно нарікає Постишев? По всіх кутках привиджуються йому націоналісти, всюди привиджується йому контрреволюція й інтервенція. А це свідчить, що жиє він у націоналістичній атмосфері і не почуває себе там певним, хоч і сорочку вишивану надягає і маскується, як лише може.

(УП, Прага).

МІТИНГИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗА

ШІКАГО, ІЛЛ. Бр. св. Стефана, від. 221, повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 10. лютого, в годині 12-тій сполудне, в церковній салі при Оклей і Райс ул. На порядку дня є важні справи до полагодження, тому просить ся усіх членів явитись на збори. На річних зборах вибрано слідуючий уряд на 1935 рік: Іван Карпа, предс.; Мартин Барабаш, заст.; Тарас Шпікула, секр.; Григорій Білецький, заст.; Дмитро Кузьма, кас.; Стефан Куропась, Олекса Любас, Станислав Сабор, контрольна комісія; Мих. Рурка, Мартин Сипко, Мих. Солтис, надз. хорих. За всякими інформаціями проситься зголоситись до: Тарас Шпікула, секр., 1409 N. Lawler Ave. Тел. Marimack 2751.

НЮ ЙОРК, Н. Й. Укр. Запомогове Тов. Дністер, від. 361, повідомляє всіх своїх місцевих і позамісцевих членів, що місячні збори відбудуться в суботу, 9. лютого, точно в годині 8-мій ввечір, в У. Н. Домі, 217-219 Іст 6-та ул. Обовязком є кождого члена явитись на збори в означенім часі. Рівнож цього вечора буде відбут мітинг. Важні справи будуть рішатися на цих зборах, як також справа балю, на котрий маєте розібрати тікети. Довгуючим пригадується, щоб вирівнали свої залеглости. Нових членів приводіть точно на 8. год. Старайтесь заплатити свої діти до молод. департаменту. Непримінний без оправдання член буде відповідати після статута.
— Д. Костишин.

Жінка: Чи всі мужчини такі дурні, як ти?

Муж: Сумніваюся, бо ще багато є кавалерів!

В. Будзиновський.

ШЛЯХОЦЬКЕ УХО

(Історичне оповідання).

(14)

Заповідаючи се, Гальшка цілком не ущасливила Славки, бо вона вгадувала, що ся вість буде мати щось спільне з плянами батька і Кучицького. Своїм щебетанням, що подобало на скімління цуцика, Гальшка говорила тільки про тих шляхтичів, що напаствували її, силкуючися здобути її серце і руку. Слава слухала так, що одним ухом впускала, другим випускала.

Зазираючи що хвилі до вікна, Гальшка побачила на подвірю Ярунича на коні і коло нього Райфурського. Нетерпеливо ждала, коли той, що на коні, відїде. Діждавшися, крикнула до Слави:

— Зараз довідаюся, що буде!

Вибігла з кімнати, побігла до Рафурського і питає:

— Чи то він? Той козак Ярунич?

— Той, що саме тепер відїхав, — відповів Райфурський.

— Я саме за нього питаюсь. Неначе вродився на шляхтича... Пізнав, значить, згодився?

— Згодився. Не зараз, та надія, що протекція зробить його сотником, перемогла.

— Ще не знати, як воно скінчиться...

— Я його добре пізнав. Як нині не привезе нам уха, то хіба я сам відрижу собі своє!

— То можна покладатися на нього?

— Я зараз піду до саду викопати срібний полумисок. Позволю Яруничови на тім полумиску занести Славі ухо нашого спільного ворога.

— То гадаєте, що вони таки поборються?

— Не гадаю, а знаю. Як два і два є чотири, так моя доня і твій братчик будуть подружені.

— За тиждень?

— За тиждень!

Гальшка стала плескати долонями і, підскакуючи, побігла до Слави.

— Тішся! Страшенно тішся! — скімліла. — За тиждень звінчають вас.

— Кого, з ким? — спитала Слава ледви чутно і сполотніла.

— Та кого, як не тебе з моїм братом? Страшенно тішуся, що за тиждень буду мати братову.

— Вже за тиждень?

— Саме перед хвилею твоя доля рішилася. Вже їду, бо брат нетерпеливо дожидає мене з вістю. Бувай здорова!

Гальшка обіймила Славу, поцілувала і вибігла з хати. Вскочила до коляси, котра ввесь час стояла готова відїхати, і поїхала.

—За тиждень! — повторяла шепотом Слава. — За тиждень!

— Не діжде! — сказала на голос рішучо.

Сиділа, обіймивши коліна долонями і думала, що то станеться за той тиждень. Батька вже не гадала просити, бо знала, що се не на ніщо не придасться. То був невблаганий упертюх.

— Як Ярунич не вигадає якого поратунку, то хіба прийдеться попрощати сей світ! — подумала і вийшла до саду.

Ярунич не квапився. Їхав поволи і думав, що зробити як приїде до Могилева, бо прискорювати вінчання любої дівчини з Кучицьким, або взагалі з ким іншим, не гадав. Зачав каятися, що запоквапно приріх Райфурськову відрубати ухо його сусідови. Аж коли вже доїздив до місця, в котрім дорога на Могилів сходилась з дорогою від Шубина, в його голові зродився готовий плян.

Рушив чвалом, щоби, як Шубинський ще не поїхав далі, випередити його. Мав щастя. Ледви минув те місце, де обі дороги сходяться, за ним затупотіло і надїхав Шубинський.

— Ви також на весілля? — гукнув Шубинський, побачивши святочно одітого молодого шляхтича.

— Також, хоч не гість! — відгукнувся Ярунич, підїхавши до Шубинського так, що їх коні приступилися до себе. Ішли тепер поволи.

— Не гість? — спитав Шубинський. — Може посол від кого?

— Ще гірше!

— Не второпаю!

Користаючи з хвилі, коли гайдуки Шубинського лишилися трохи позаду і розмови не годні були чути, Ярунич сказав:

— У Борівського ніяк не мусуйте, що ми бачилися, або балакали з собою. Я зроблю щось таке, з чого й ви будете вдоволені. Не виключене, що як буду тікати звідтам, то за мною піде погоня. Також не виключене, що мене ще там обскочать, щоби знищити.

Ярунич раптом прикусив язика, бо він Шубинського ще ніколи не бачив, тож не було виключене, що зійшовся не з Шубинським, а цілком з ким іншим.

Зацікавлений тим, що вже вчув від незнаомого молодого шляхтича, Шубинський спитав:

— Чому не кінчите?

— Вибачайте, — відповів Ярунич, зафрасований, — докінчити зачате важуся тільки тоді, коли буду знати, з ким балакаю.

— Балакаєте з шляхтичем Шубинським на Шубині. Чули про нього?

— Чув. Я вже раз їхав до вас з драгонами Кучицького, та не доїхав. Тепер їду до Могилева, висланий по ваше ухо.

— Що-о-о? — спитав Шубинський, сягаючи рукою по свою шаблю.

— Ви за своє ухо не бійтеся! Ні тут на дорозі, ні там на весіллю. Як би я справді хотів приказ використати, то хіба не перестеріг би вас.

— Приказ? Чий приказ?

— Я вже й так забагато сказав... Як не хочете наробити мені біди, то, приїхавши до Могилева, про мою пересторогу не згадуйте нікому. Коли будете мати охоту, поможіть мені. Не пробую, бо звичайно сам даю собі раду. Виразно кажу, як схочете, з власної охоти.

— Скажіть мені, що ви затіваєте? (Далі буде).

ПОВІДОМЛЕННЯ

Згідно з параграфом 56 статута У. Н. Союза отсим повідомляю Вп. головних урядників У. Н. Союза, що

РІЧНЕ ЗАСІДАННЯ
ГОЛОВНОГО УРЯДУ У. Н. СОЮЗА

— розпічнеться —

В ПОНЕДІЛОК, ДНЯ 18. ЛЮТОГО 1935 РОКУ

в годині 9-тій рано

в місці осідку У. Н. Союза під ч. 81-83 Ґренд Стріт Джерзи Сіти, Н. Дж.

з таким порядком нарад:

1. Відкриття: головний предсідник М. Мурашко
2. Звіт головного предсідника М. Мурашка
3. Звіт заступника головного предсідника В. Малевича
4. Звіт заступниці головного предсідника М. Розоміло
5. Звіт головного рекордового секретаря Д. Галичина
6. Звіт головного фінансового секретаря-касієра Р. Слободяна
7. Звіт завідателя „Свободи" П. Маційовського
8. Звіт головної контрольної комісії: О. Е. Малицький, Д. Капітула й А. Пашук.
9. Звіт редакційної комісії: д-р Л. Мишуга
10. Звіти головних радних: С. Слободян, Г. Євусяк, Т. Шпікула, І. Лисак, І. Ваверчак, А. Шаршонь, М. Бусько, І. Гузар, А. Боївка й О. Придун.
11. Дискусії над звітами.
12. Внесення й ухвали.

Д. ГАЛИЧИН, гол. рек. секретар.

ЗНАМЕНИТИЙ РОМАН

Ще минулого року вийшла в краю книжка, котра заслугує на широке поширення серед українських читачів. Є це повість чеського письменника Івана Ольбрахта під наголовком **„Розбійник Микола Шугай"**.

Хто видав роман.

Видала цей роман рухлива „Українська Бібліотека", що за кілька літ дала українським читачам низку незвичайно цікавих, та ціною приступних книжок.

Досі були це все твори українських авторів, хоч декотрі були перекладені з російських оригіналів. Роман „Розбійник Микола Шугай" був першою книжкою справді під кождим оглядом чужого автора.

Як писано цей роман.

Автор цього роману це відомий чеський письменник, що в 1933-тім році дістав був за свої твори державну нагороду. Зацікавитися йому українським народом настільки, щоб написати про нього роман, не було трудно, тому, що частина українського народу, що живе за Карпатами, попала по війні під чеську окупацію. До життя саме цієї частини України відноситься роман Івана Ольбрахта.

Щоб написати повість з чужого краю, мусів автор наперед призбирати відповідні матеріяли. Вичитав усе, що було писане про цей край у газетах, журналах та етнографічних збірниках, себто в книгах, що описують життя-буття народу, його вірування, його устну творчість. Він поїхав на Закарпаття та розслідживав життя народу на місці. Зібрав при тому стільки матеріялів, що з цього повстала спеціяльна праця, котру він видав потім окремою книжкою під наголовком „Земля без імени".

Де розіграється роман.

Так він назвав Закарпатську Україну, натякуючи на цей відомий парадокс, що Закарпаття має цих імен так багато, що не має одного. Мадяри називали її колись „Руська Країна". У сенжерменському договорі її названо „Підкарпатська Русь". Русофіли називають її „Закарпатська Русь", щоб назвою „Русь" підчеркнути свою програму, що країна має колись „вернутись" до Росії. Галицькі Українці називають її „Закарпатська Україна" або „Закарпаття".

У цих назвах, як бачимо, показуються перехресні інтереси. Мадяри, що довго над цією землею панували, а тепер її втратили, хотіли би її мати для себе. Їх місце заняли нині Чехи й вони хотіли би край удержати при собі й тому воно забороняють уживати всякі назви, які могли би населенню краю пригадувати звязки з Україною або Росією. Що населення давно вживало назви „Русь", а нині щораз більше починає вживати назви Україна, це їх не обходить. Вони мають силу в краю і її вживають, щоб нищити всякі змагання відірвати цю країну від Чехії.

Кожний інтерес представляє в краю певна група людей. За Мадярщину тягнуть священики, котрих Мадярщина колись зовсім змадярщила, та деякі пани і трохи Жидів. Жиди, що в краю все приписували собі право жити з місцевого населення, тягнули все за уряд, як за той, що їм дає населення визискувати. Давніше вони тягнули за Мадярів, тепер за Чехів. Лишаються широкі маси населення, робітники й селяни, котрі, як відомо, тягнуть за себе. Та в них донедавна ще було мало свідомости. І тому багато з них тягнули за Мадярщину, за Росію, за Чехію. Російській агітації помагала група інтелігенції, що втекла від большевиків з Росії та опинилася на Закарпаттю як у своїй, себто „російській" країні.

Осьтаке ріжноманітне тло, на якому, як на канві, вишиті події роману.

Часи роману.

„Пани скрізь однакові!" — наводить автор слова закарпатського Українця. „Колись був Мадяр, тепер є Чех, про якого тут ніхто ніколи не чував. Але за того, що був, всеж таки краще жилося.

„Тепер до Америки не можна; всяка надія на збогачення пропала. В місцевих лісах праці нема. Семигород, Галичина, Босня, сталися недоступними, чужиною. Нема готівки на податок, а жидівські крамниці не мають покупців. На підкарпатському селі є зле; є гірше, як зле".

„На Закарпаттю голод".

Бо це були часи по великій війні. Нарід голодує, а чеські пани ведуть кольонізацію. Колись кольонізували Мадяри, нині кольонізують Чехи. Відсувають Українця на бік, забирають його місце.

Хто такий герой роману.

Серед таких часів зявляється героїчна постать, про котру написана повість Івана Ольбрахта.

Так, це був справжній герой для Українців за Карпатами. Це був народній местник, що мстився за кривди угнетеного, визискуваного, грабленого народу. Це був той розбійник, що грабував багатих та роздавав бідним, що ніколи не вбив нікого, хіба тільки в самообороні або зі справедливої пімсти. Це був наслідник славного опришка Олекси Довбуша, що так мстився на панах, Жидах і Ляхах за усякі кривди ще в 18-тім столітті.

І як про Довбуша, так і про Миколу Шугая ходила в народі віра, що його кулі не беруться. Ніхто не міг зранити Шугая, бо він мав зелену гилячку, котрою відганяв від себе кулі, як пасічник у горячих днях відганяє від себе рої бжіл.

Цю віру народу читач може приняти не за правду, а за казку, але самий Микола Шугай не казочний герой, не видуманий ні автором, ні народом. Це справжня особа. По війні справді на Закарпаттю жив і мстився за нарід Микола Шугай. Більшість фактів, оповіджених у книжці, досвіди Шугая на війні, як у нього повстала думка, що його кулі не беруться, як він здезертирував, як вернувся домів, як у ньому наросло переконання, що він справді покликаний стати опришком, як Довбуш, як самі окупанти й визискувачі краю приневолили його взятися за опришківське ремесло, його діла славні й хитрі, його смерть трагічну, — все це менше-більше правдиві факти, взяті автором з життя.

З писання автора встає Микола Шугай як жива особа, і читач, прочитавши книжку, пізнає цю цікаву постать так докладно, начеб її знав особисто, начеб з нею опришкувати ходив.

Попри Миколу Шугая змалював нам автор цілий ряд інших осіб, Гуцулів, опришків-побратимів; далі Жидів, жандармів — мадярських, румунських, чеських; і змалював їх так вірно й живо, що перед нами встає повний образ життя нашого народу на Закарпаттю в повоєннім часі.

Тому ніякий Українець, що тим життям цікавиться, не може собі дозволити поминути читання роману Івана Ольбрахта — **„Розбійник Микола Шугай"**.

ЯК МИ ПОМАГАЄМО РІДНОМУ КРАЄВИ.

ПАСЕЙК, Н. ДЖ.

На будову Народнього Дому в селі Нирків, повіт Заліщики.

На мій поклик у „Свободі" і на просьбу Комітету Будови Народнього Дому в Нирків, повіт Заліщики, зложили по $1: о. С. Мусійчук, В. Сметана, Д. Фенканин, А. Дерій, О. Підгорецький, М. Підгорецька, М. Еліяш; по 50 ц.: А. Ткач, П. Іськів, Д. Ґураль, І. Ладичка, Н. Данилець, Г. Шуфрат, Н. Дидяк, И. Сосонка, М. Перевізник, Ф. Варварич, І. Дудащик, І. Мазуренок, І. Живіцький; по 25 ц.: Я. Красінчук: А. Гирак, Т. Ількін, О. Березівський, М. Тимочко, А. Терпко; Г. Яциняк 40 ц.; М. Філь 15 ц.

Від себе я доложив $5.50, що зробило суму $21.05. По оплаті висилки впрост до Комітету в Нирків суму $20.

Колектував зі мною п. М. Петрунчак. Апелюю до всіх з села Ниркова або з інших поблизьких сіл повіту заліщицького, щоби поспішили з поміччю для будови Народнього Дому в селі Нирків.

Іван Романчук.

ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА.

ПРО СПРАВИ У. Н. СОЮЗА.

ГОЛІЙОК, МАСС.

Недавно були в „Свободі" дві статті, в яких обговорювано останню ювилейну кампанію. Статті написані досить обережно. Але з них ясно виходить, що в нашій організації, яка повинна бути одною родиною, а Союз — батьком, повинен кождий член родини подбати, щоб орґанізація зростала. Певно, що це неодного з нас старших болить, коли має по кілька членів своєї вужчої родини в Родині Союзовій, а інші про те не дбають. Беру свою власну родину. З неї має Союз 8 членів старших і одного в департаменті молодших. Маємо теж 4 членів ще й в У. Р. Союзі. Як не будемо нарікати, ні звалювати вини одні на одних, а кождий з нас щось доложить до праці для Союза, то організація наша ще долітa придбає тих нових 3,000 членів, що ми їх повинні приєднати для Союза. Згадаю тут за одного нашого члена, що вже не жиє. Як у 1918 році У. Н. Союз почав виплачувати більші суми, бо члени дуже вмирали на інфлюенцію, пішла агітація, щоби покидати Союз, бо він банкротує. Тоді той покійний наш член сказав: „Погана та дитина, що покидає батька в скрутнім положенню". От такими людьми вдержався наш Союз у важких переломових хвилях. Таких людей нам іще треба, щоб дістати нашу молодь до орґанізації. Я вірю, що вони знайдуться, і те, що ми собі постановили зробити підчас ювилейної кампанії, буде зроблене на протязі біжучого року.

Ілія Вавришин,

предс. 52 від. У. Н. Союза.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ.

НЮ ЙОРК, Н. Й.

Проф. Ол. Кошиць дириґентом Шевченківського концерту.

Шість українських хорів з околиці Ню Йорку влаштовують цього року Шевченківський концерт у концертовій галі Тавн Гол при 43-тій вулиці, недалеко Бродвею, в осередку нюйорського музичного й театрального мистецтва. Буде це перша спроба відсвяткувати память Шевченка у великій прилюдній американській галі і дати спромогу взяти участь у святі і не-українській американській публиці.

До концерту йдуть приготування від довшого часу. Комітет, зложений з управителів хорів, що беруть участь у концерті, запросив до підготовки програми і до диригування проф. Олександра Кошиця, який під пору проживає в Ню Йорку.

Музичну галю Тавн Гол винаймлено на вечір у неділю, 7-го квітня 1935 р. Вона обіймає півтори тисячі сидячих місць. Ціни місць будуть популярні, щоб дати спромогу українській громаді з цілого нюйорського сусідства взяти в ньому участь.

Склад хору, програму, технічні подробиці і все інше, звязане з підготовою свята, буде своєчасно подане до відома українського загалу.

UKRAINIAN WEEKLY
(Concluded)

THE SPORT WHIRL

TOURNAMENT

The Ukrainian Social Club of Elizabeth, N. J. is deeply interested in the success of organized athletics in and about New Jersey. It is for this purpose that an elemination gold medal basketball tournament is being sponsored among the active Ukrainian organizations

The tournament is intended to get under way about Feb. 15th, 1935.

Eleven gold medals will be issued to the eventual victors, ten to the players and one to the manager.

There is but one essential qualification all players **must be of Ukrainian descent.**

All organizations interested in such a tournament are invited to attend a discussion involving the above at the Elizabeth Ukrainian National Home Inc. 214 Fulton St. Friday, February 8, 1935 at about 9 o'clock.

Especially requested are Newark, Carteret, Perth Amboy, Clifton, Ozone Park, Yonkers, Passaic Jersey City and Bayonne.

If a team is interested but cannot be represented at the meeting, it may send a letter and it will receive all the necessary information.

FRANK KUCMYDA Jr.
Ukrainian Social Club,
Elizabeth, N. J.

BASKETBALL IN NEWARK

Hello again! Dear readers believe me or not, I'm inspired to write about a sport. I've got three letters with—"O. K."

Well, now I'm trying again, and at the same time I'm afraid; whether it will be good or not.

You have heard something about the basketball team of the "Chornomorska Sitch" in Newark and you probably know that we have good players. They had won seven games in series and were in good condition. But everything in the world is changeable and our basketball players are no exception to this. For on Friday, Jan. 25, 1935, our team lost for the first time to the Cshulte Mem. Club of Newark. They played fair and hard, but they were unable to make good their shots at the basket and were defeated, by the close score of 27 to 28. And the reason for this was that in the first half our team was very slow and in the second one it seemed a more improved "five," but then it was too late.

Anyway don't worry boys and don't be discouraged. Next time you will have more support and cheer to victory from our members.

Good luck to you!

STEVE FIK.

TWO ROUSING PHILADELPHIA GAMES

The Young Ukrainian Nationalists of Philadelphia played host to the Phi E. K. fraternity of Temple University on January 29 and added two more games to their growing list of victims. The visitor' line-up boasted such celebrities as Danny Testa, Jack Sweel, and Bill Emmerling of football fame, George Patton of the baseball squad, Ted Muchalek of the tumblers and Walter Nachoney of the cinderpathers. Jimmy Brown, of the Temple basketball five was guest referee. Quite an attraction!

Determined to give a good account of themselves, the Y. U. N. basketeers started in with a bang and left the visitors far behind, leading 13-4 at the quarter. After many substitutions had been made, the second stanza got under way. The "Greeks" began to click and rapidly overtook our boys and then passed them to come out on top at the half 15-13, having held our passers scoreless for the ten minutes. At resumption of hostilities, the starting five of the U. N. ities, the starting five of the Y. U. N. returned aand gave the frat-boys a dose of their own medicine. Guarding closely and passing with accuracy, they managed to blank the collegians while they set up three goals themselves to run the total to 19-15, the final score. Both teams played hard and clean, there being only three fouls called against each club. Nick Rynko was high for Y. U. N. with seven points, Terry Rybachok followed with four and the other starters each figured in the scoring with a field goal apiece. George Patton upheld the standard of the first with five points.

The Y. U. N. Reserves had to cancel their game with the Temple Bachelors, so the Phi E. K. boys graciously consented to another game with the Y. U. N. After a little rest, the two teams faced each other for the second time that evening. The first half presented a "tit-for-tat" game. The Y. U. N. matched every point the collegians made whether from the field or the charity line. Naturally, the half ended in a deadlock 19-19. Intermission over, the Y. U. N. took a new lease on life and forged ahead, never to be caught. Nine times they found the hoop, for eighteen points, while the Kappa's blew many shots and only caged three to end the game at 37-25. This time Ted Michalek and Danny Testa tied for the scoring honors for the "Greeks," each registering three double deckers. Jack Swill was right with them, scoring five, and George Patton got his four. Again Rynko and Rubachok topped the scoring for the Y. U. N. with four field goals each. Steve Sawchuk was right there with a trio of baskets and Al Yaremko and Mike Kovalchuk cashed in four point each. Every one of the remaining players left his mark on the score book by a shot from the floor to complete the scoring. The floor work of Walt Bukata was a big factor in the victory, the tall center repeatedly snatching the ball off the visitors' back board and passing to his mates up front.

Both games were packed with thrills and fun as the boys alternately played ball and joshed with each other, the referee, and the crowd, which enjoyed it immensely. After the completion of hostilities for the night, the fans crowded the Temple boys and asked for autographs and what-nots. The boys in the meantime, made their way to the middle of the floor and almost blew the sky light out with a rousing cheer for the Ukrainians. The Y. U. N. boys and girls immediately replied with a yell for the Phi E. K.'ers, and after a little more hero-worshipping left with the hope that the Temple boys would again pay us a visit.

T. R.

CAUSES OF UNREST IN SOVIET UKRAINE

The Executive Officers of the Ukrainian National Democratic Union (U.N.D.O.) in W. Ukraine under Poland and the whole of the Ukrainian Parliamentary Representation in the Polish Sejm, protested during their joint meeting held on December 20th, against the acts of terror raging in Ukraine under Soviet. A statement issued says:

1. Russian Bolsheviks occupied by military forces in the years 1919 and 1920 the whole Ukrainian territory and established their regime of unheard—of terror and persecution against the whole population.

2. uring the war, with the Ukrainian Army, the Bolsheviks shot thousands of Ukrainian citizens without trial, and after the war until today they continue the terror against everything Ukrainian.

3. Through their economic policy, and especially by their forced collectivisation, the Bolsheviks have caused an acute hunger catastrophe in Ukraine. Under the pretext that the population resisted collectivisation, over half-a-million of Ukrainian peasant families have been sent out to northern regions and Siberia. They were employed in forced labour camps constructing canals, and so on, and were nearly exterminated. Beside that, millions of peasants in Ukraine have died from starvation because Communist Moscow has deprived the population of most of the foodstuffs in order to feed the industrial centres and the Red Army.

In place of those deported, or starved to death, Moscow started colonization of the country with foreigners, chiefly Russians.

4. In political matters the Bolsheviks have destroyed even those small autonomous rights which were obtained by Ukraine through the Constitution of U.S.S.R. in 1923. Moscow has centralized the whole administration of Ukraine gradually substituting the Ukrainian administrative officers by others appointed from Moscow. Ukrainians who had some connection with Ukrainian National Life—evenCommunists—have been eliminated.

5. In the cultural field, the Moscow Bolsheviks have curtailed the right of the Ukrainian language in the schools and offices, stopped the scientific work in Ukrainian departments of educational establishments, and stopped the development of the Ukrainian literary movement. All scientific institutions have been "purged" of Ukrainian elements, and Ukrainian National Youth has been persecuted.

6. The peak of this Ukrainian persecution is a systematical destruction of the non-Communists in recent times, even Ukrainian middle classes belonging to the Communist Party, such as professors, authors, poets, artists and other prominent people. Proofs of this are the recent mass deportations of Ukrainians, and such executions without trials as have been carried out in the last few days in Kiev where twenty-eight Ukrainian Communists (journalists, authors and others) were sentenced to the death penalty on December 15. They were accused of terrorist activities but the whole Ukrainian world knows that they could not had anything in common with terrorism.

7. The chief aim of such a policy was to destroy the leading and the most cultured strata of the Ukrainian population so that it could be more easily ruled by Moscow and prevented from achieving its national aims. These things are happening at the same time when the representative of the U.S.S.R. at Geneva, Mr. Litvinov, as if in mockery, launches a protest against terrorism and calls the whole world to suppress it.

8. The Executive Committee of U.N.D.O. and the Parliamentary Representation protests with the utmost vehemence against this inhuman and cruel policy of terrorism and oppression of the Red Russian occupants of Ukraine, and protests before the whole cultured world against such a wholesale destruction of the Ukrainians by Bolshevik Moscow.

("Dilo," Lviw, Dec. 23, 1934.)

ВІСТИ З СІЧОВОГО БАЗАРУ „СУРМА"
103 АВЕНЮ А, НЮ ЙОРК.

Минувшого тижня я писав, що в краю виходять українські книжки, а в Америці рекорди. Тепер вже можна переконатися, що воно так.

Як раз прийшов транспорт українських нових книжок з краю. Поверх тисячу нумерів книжок, кожда інша. Книжки такі, що за очи беруть на самий вигляд. А що до змісту, то хіба треба 100 літ жити, нічого не робити, лиш читати, щоб їх всіх перечитати. Для одиниці це тяжко, але для рухливої української бібліотеки це легко, а навіть є повинністю всі ці книжки мати, щоб бодай подивитись, як тепер стоїть українська культура поза границями УССР. Як працюють Українці для визволення рідного краю.

Поверх 200 нумерів книжок видавництва „Михайла Таранька", зі Львова. Більше 50 нумерів книжок „Червоної Калини". Ціле видавництво „Українська Бібліотека", книжки „Ліда", книжки ріжних видавництв з Коломиї, де видається „Загальна Українська Енцикльопедія". Книжки „Українського Видавничого Фонду" з Праги і майже всі книжки найновішого видавництва „Українського Наукового Інституту" в Варшаві, де вже видали поверх 27 томів книжок; декотрі томи мають по 400 і 500 сторін друку. Напроклад вийшла праця проф. О. Лотоцького, „Сторінки Минулого", під редакцією проф. Романа Смаль-Стоцького, що занимає більше як 1200 сторін, з ілюстраціями, на гарнім папери, розмір велика вісімка.

Дальше, „Українсько - московська Війна" під редакцією генералів В. Сальського і П. Шандрука. „Нарис Історії України" Д. Дорошенка; також є його „Історія України" в двох томах, видана в Ужгороді на Закарпаттю. „Зимовий Похід" генерала Омеляновича-Павленка. Потому є наукові книжки по фільософії, „Фільософія Г. С. Сковороди". По фільольогії: „Олександер Потебня", український мислитель-лінгвіст, і т. д. і т. д.

Книжки за очи беруть, за серце хапають, правдивим любителям української книжки радість справляють.

Напевно в Америці вже нема Українця-мислителя, книжки любителя, щоби міг мати всі ці книжки для себе, але він повинен організувати бібліотеки і українські бібліотеки повинні ці книжки спроваджувати, хоч би лиш тому, що бажання наші, наші мрії сповняються, що ми чим раз більше осягаємо свого, що вже давно мають інші народи. Таж 20 літ тому ми в книгарни не знайшли нічого, крім хмари, чари, сонник та Геновефу і історію про гарну Магдалену.

Сама ця поява українських книжок указує, який український нарід живий. Раз взявся будувати свою державу, то і збудує. Наші вчені не мають державних засобів, але працюють вічно, аж диво.

Всі книжки, які тепер прийшли з краю, будуть в Сурмі на виставі цілий місяць ЛЮТИЙ. Ані одна книжка не буде продана, властиво видана зі склепу, щоб всі Українці, любителі книжок, могли оглянути всі ці книжки та насолодити своє почуття, як мав автор тих стрічок. (Огол.)

М. Сурмач.

— То ви не в Італії? Виж говорили, що в січні вже будете в Італії?!

— Цього року було мені задорого. Та зате жінка грає мені на пяніні „Чи знаєш ток край де цвітуть цитрини?" а я до того їм собі помаранчу...

НЕЗАГНУЗДАНИЙ ТАРЗАН.

(185)

Молодий музулманин повів Патрицію здовж ряду привязаних верблюдів та привів її до відділу жінок при кінці каравани. Тут, усміхнувшись, немовби на те, щоб додати їй відваги, він її покинув.

По одноденнім відпочинку верблюди, коні й осли, наладовані товарами, знову почали свою тяжку подорож по старинній дорозі від оази до оази. Вони подорожували нічно, коли повітря було свіже й сухе, а небо світило зорями.

Задержувалися вони тільки на години молитви. В цей спосіб минули два тижні. Накінець вони покинули океан піску та нестерпну спеку, а перед ними заясніли у віддалі бані мошей Іспагану.

Вони ввійшли між поля маку й рож, між городи, блідо зелені канали та будинки великого шаха Абаса. Околиця чарувала Патрицію, хоча вона знала, яка біда ждала її на кінці цієї подорожі.